

แนวทางการพัฒนาการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ในชุมชนท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี
GUIDELINES TO COMMUNICATION DEVELOPMENT TO PROMOTE ENVIRONMENTAL
CONSERVATION IN AN ECO-TOURIST COMMUNITY IN CHAIYA DISTRICT,
SURATTHANI PROVINCE

พิมพิไล หีดจันทร¹, จิรติ พูนเอียด², ยกสมณ เจ๊ะเฮง³

Pimpilai Heedjun¹, Jeerati Poon-iead², Yoksamon Jaeheng³

(Received: February 15, 2025 ; Revised: March 4, 2025 ; Accepted: March 10, 2025)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยด้านองค์ประกอบการสื่อสารที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี 2) ศึกษาบริบทรูปแบบการสื่อสารและสภาพปัญหาด้านการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการสื่อสารที่ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ อำเภอไชยา จำนวน 400 คน สุ่มตัวอย่างแบบสะดวก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ และวิจัยเชิงคุณภาพการสนทนากลุ่มจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยด้านองค์ประกอบการสื่อสารส่งผลต่อการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ เนื้อหาสาร รองลงมา คือ ช่องทางสื่อ ผู้ส่งสาร และผู้รับสาร ตามลำดับ การส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านทัศนคติและความตระหนัก โดยปัจจัยด้านช่องทางสื่อมีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 2) บริบทรูปแบบ

¹ นักศึกษา สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

Student, Master of Business Administration, Surat Thani Rajabhat University. e-mail: pimpilai.h@gmail.com

² อาจารย์ สาขาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวและการบริการ คณะศึกษาศาสตร์นานาชาติการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

Instructor, Tourism and Hospitality Business Management, International School of Tourism Surat Thani Rajabhat University. e-mail: jeerati.poo@sru.ac.th

³ อาจารย์ สาขาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวและการบริการ คณะศึกษาศาสตร์นานาชาติการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

Instructor, Tourism and Hospitality Business Management, International School Of Tourism, Surat Thani Rajabhat University. e-mail: yoksamon.sru@gmail.com

การสื่อสารและสภาพปัญหาด้านการสื่อสาร พบว่า ขาดผู้นำที่ทำหน้าที่หลักในการให้ข้อมูลในแหล่งท่องเที่ยว การใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร กฎหมายข้อบังคับ การกระจายข้อมูล และความตระหนักถึงการรักษาสีงแวดล้อม และ 3) แนวทางการพัฒนาการสื่อสารที่ส่งเสริม พบว่าควรจัดหาเยาวชนจากในชุมชนให้เป็นมัคคุเทศก์และให้ความรู้ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว เนื้อหาสารควรมีความชัดเจนและสามารถนำไปสู่การกระจายข้อมูล ช่องทางสื่อควรใช้สื่อให้มีความเหมาะสมและกระจายข้อมูลที่หลากหลายช่องทาง ผู้รับสารควรมีการเรียนรู้และปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ทางแหล่งท่องเที่ยววางไว้เพื่อการปฏิบัติที่ถูกต้อง

คำสำคัญ: การพัฒนาการสื่อสาร การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอไชยาจังหวัดสุราษฎร์ธานี

Abstract

The purposes of this study were to 1) investigate the factors in communication components affecting the promotion of environmental conservation in eco-tourism communities in Chaiya District, Surat Thani Province, 2) explore the communication context and issues affecting environmental conservation promotion in eco-tourism communities in Chaiya District, Surat Thani Province, and 3) examine the guidelines for developing communication strategies to promote environmental conservation in eco-tourism communities in Chaiya District, Surat Thani Province. The study employed the qualitative method. The sample was 400 Thai tourists traveling to Chaiya District using convenience sampling. The instrument was a questionnaire. The statistical analyses were mean, standard deviation, and multiple regression. The results showed that 1) for communication components, the factors in communication components affecting the promotion of environmental conservation in eco-tourism communities were, overall, high. Contents were the highest, followed by media channels, senders, and receivers, respectively. Overall, environmental conservation promotion, such as attitudes and awareness, was high. Media channel factors had a statistically significant influence at the 0.01 on the promotion of environmental conservation in ecotourism communities in Chaiya District, Surat Thani Province. 2) for communication context and problems, there was a lack of leaders responsible for providing information about tourist attractions, a lack of using communication technology, a lack of laws and regulations, a lack of distributing information, and a lack of awareness of environmental conservation. 3) for guidelines for

developing communication promotion, it was recommended that local youth be recruited as tour guides to provide knowledge about natural resources and the environment at tourist attractions. The content of the message should be clear and led to information distribution. The media channels should be appropriate and facilitate information distribution. Message receivers should learn and follow the rules set by the tourist attractions for correct practices.

Keywords: communicative development, environmental conservation, eco-tourism, Chaiya District Surat Thani Province,

บทนำ

ในปัจจุบันเทคโนโลยีมีความก้าวหน้าส่งผลให้การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเข้าถึงนักท่องเที่ยวได้หลากหลายช่องทางทำให้พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวมีพัฒนาการอย่างรวดเร็ว การสื่อสารเพื่อการท่องเที่ยวในยุคโลกาภิวัตน์ถูกพัฒนาไปตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อสร้างการรับรู้ของผู้บริโภค ประกอบกับแรงกดดันทางเศรษฐกิจและการพัฒนาของเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้บทบาทของกระบวนการใช้กลยุทธ์การสื่อสารที่มีความสำคัญเพิ่มมากยิ่งขึ้น ในการวางแผนกลยุทธ์ทางการสื่อสารซึ่งมุ่งเน้นการใช้เครื่องมือต่าง ๆ (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2565) การสื่อสารเป็นกระบวนการส่งข่าวสารข้อมูลจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร มีวัตถุประสงค์เพื่อชักจูงให้ผู้รับสารมีปฏิกิริยาตอบสนองกลับมาโดยคาดหวังให้เป็นไปตามที่ผู้ส่งสารต้องการ ซึ่งประสิทธิภาพของการสื่อสารคือผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารของผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร องค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้การสื่อสารเกิดประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ ผู้ส่งสาร เนื้อหาสาร ช่องทางการสื่อสารและผู้รับสารเป็น โดยด้านผู้ส่งสารจะต้องมีทักษะในการสื่อสาร การพูด การเขียน การอ่าน การฟัง ความชำนาญในการใช้สื่อ ด้านของเนื้อหาสารต้องมีความน่าสนใจและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะสื่อ ด้านช่องทางการสื่อสารเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารต้องมีประสิทธิภาพสามารถสร้างความเข้าใจให้กับผู้รับสาร ใช้เครื่องมือที่ทันสมัยน่าสนใจและมีหลากหลาย ส่วนด้านผู้รับสารต้องมีทัศนคติที่ดี ต่อตัวเอง ต่อผู้ส่งสาร และผู้รับสารยังมีความสำคัญในการแสดงพฤติกรรมตอบโต้เพื่อให้ผู้ส่งสารได้ทราบว่า การสื่อสารของตนนั้นสัมฤทธิ์ผลหรือไม่ หากผู้รับสารมีกิริยาได้ตอบที่ตรงกับเจตนาที่ผู้ส่งสารต้องการ แสดงว่าการสื่อสารสัมฤทธิ์ผล แต่ถ้าไม่ตรงตามเจตนาของผู้ส่งสารแสดงว่าการสื่อสารนั้นไม่สัมฤทธิ์ผล (นภารัตน์ อยู่ประเสริฐ, 2563)

ในปัจจุบันยังการเดินทางท่องเที่ยวมีการเพิ่มความตระหนักรู้เกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งวัฒนธรรมความแตกต่างที่เปลี่ยนแปลงในชุมชน มีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ โดยใช้

กระบวนการสื่อสารสร้างการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้ ได้แก่ การนัดหมายร่วมทำกิจกรรมรักษาสิ่งแวดล้อม การจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อระบุปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปัญหาด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการพัฒนาคนซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการสื่อสาร ได้แก่ การฝึกอบรมเยาวชนเพื่อกระตุ้นให้เห็นถึงคุณค่าของการอนุรักษ์ การปรับปรุงและแก้ไขกฎระเบียบรวมถึงกฎหมายข้อบังคับ เพิ่มความถี่และช่องทางในการสื่อสารให้มีความหลากหลายและทั่วถึงเพื่อให้ครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่ม ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถช่วยส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ (ภวิชัยกันฐพร มงคลชาติ, สุภาภรณ์ ศรีดี และกานต์ บุญศิริ, 2565) นอกจากการท่องเที่ยวที่ช่วยส่งเสริมการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแล้ว ยังรวมถึงการส่งเสริมวัฒนธรรมคนในท้องถิ่นด้วย ซึ่งเป็นการช่วยสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน เมื่อคนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยว ก็จะช่วยสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น การท่องเที่ยวและการอนุรักษ์สามารถดำเนินการควบคู่กันไปได้หรือเรียกได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการพัฒนาอย่างยั่งยืน (สนิท บุญราศรี, 2565)

จังหวัดสุราษฎร์ธานีตั้งอยู่บริเวณภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย เป็นเมืองเก่าแก่ที่ก่อตั้งเป็นสังคมชุมชนมาช้านานตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ เป็นจังหวัดที่มีชื่อเสียงโดดเด่นด้านการท่องเที่ยวและเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในระดับประเทศและระดับโลก (องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2565) โดยเฉพาะตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา ซึ่งเป็นชุมชนเก่าแก่ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ปัจจุบันตำบลพุมเรียงเป็นพื้นที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมากเมื่อเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวในบริเวณ จากรายงานของสำนักงานอำเภอไชยา ปี พ.ศ. 2565 พบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังตำบลพุมเรียงอยู่ที่ประมาณ 60,000 คน ต่อปี (สำนักงานอำเภอไชยา, 2566) แต่ยังคงพบปัญหาด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมถึงปัญหาขยะ อากาศเป็นพิษ อาหารมีสารพิษ ไม่มีที่เก็บขยะ เผาขยะ น้ำเสีย ซึ่งปัญหาเรื่องขยะเป็นปัญหาสำคัญที่สุดสาเหตุมาจากการไม่มีจิตสำนึกของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังขาดผู้นำชุมชนที่ทำหน้าที่หลักในการดูแลทรัพยากรในแหล่งพื้นที่ ขาดจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ตำบลพุมเรียงมีการใช้สื่อประชาสัมพันธ์จาก 3 ช่องทาง คือ แผ่นพับ ป้ายประชาสัมพันธ์ และวิทยุกระจายเสียง ทำให้เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวตำบลพุมเรียงได้ไม่ครอบคลุม แต่ในปัจจุบันตัวแทนชุมชนพุมเรียงได้จัดการทำสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวพุมเรียงในสื่อออนไลน์ซึ่งเป็นในรูปแบบ Facebook Page ชื่อว่า “พุมเรียงบ้านเรา” ซึ่งประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย (บัวผืน ไตรทรัพย์, 2562) อย่างไรก็ตามในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เคยมีปัญหาที่คล้ายคลึงกันกับตำบลพุมเรียง ปัจจุบันได้มีการปรับปรุงโดยการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ จัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (อังคณา ฤทธิกุล, 2558) เช่น ชุมชนบางใบไม้ ที่พบกับปัญหาเรื่องการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีเศษขยะมูลฝอย เกิดน้ำ

เสียในชุมชน ได้พัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนโดยให้คนในชุมชนรักษาและอนุรักษ์สภาพแวดล้อมในพื้นที่ให้มีสภาพเดิมมากที่สุด (กรรณก เกิดสังข์, 2560)

จากการศึกษาปัญหาของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว พบกับปัญหาลักษณะคล้ายคลึงกันแต่สามารถพัฒนาให้แหล่งท่องเที่ยวกลับมา มีความอุดมสมบูรณ์ได้จนถึงปัจจุบัน แนวทางส่วนใหญ่จะการใช้การสื่อสารเข้ามาช่วยในการพัฒนา เช่น การสื่อสารด้วยการจัดประชุมหมู่บ้านเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหา การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการเรียนรู้สร้างทัศนคติที่ดีในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับที่ชัดเจนสำหรับผู้ฝ่าฝืนกฎข้อห้าม การสร้างกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ การจัดตั้งผู้นำชุมชนเพื่อคอยดูแลชุมชน เป็นต้น ซึ่งจากปัญหาเหล่านี้ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อสร้างแนวทางในการพัฒนาด้านกระบวนการสื่อสารทั้งด้านผู้ส่งสาร เนื้อหาสาร ช่องทางการสื่อสารเพื่อที่จะส่งสารไปถึงผู้รับสารให้เกิดการรับรู้ การเข้าใจในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากที่สุด เพื่อให้การพัฒนาการสื่อสารสามารถเป็นสื่อกลางที่ช่วยกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความตระหนักรู้และเกิดจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยการเรียนรู้จากสื่อในแหล่งท่องเที่ยวทั้งจากผู้ส่งสาร เนื้อหาสาร ช่องทางการสื่อสาร ซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวที่เป็นผู้รับสารสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติเมื่อเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวได้รับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ดีในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านองค์ประกอบการสื่อสารที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษาบริบทรูปแบบการสื่อสารและสภาพปัญหาด้านการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการสื่อสารที่ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

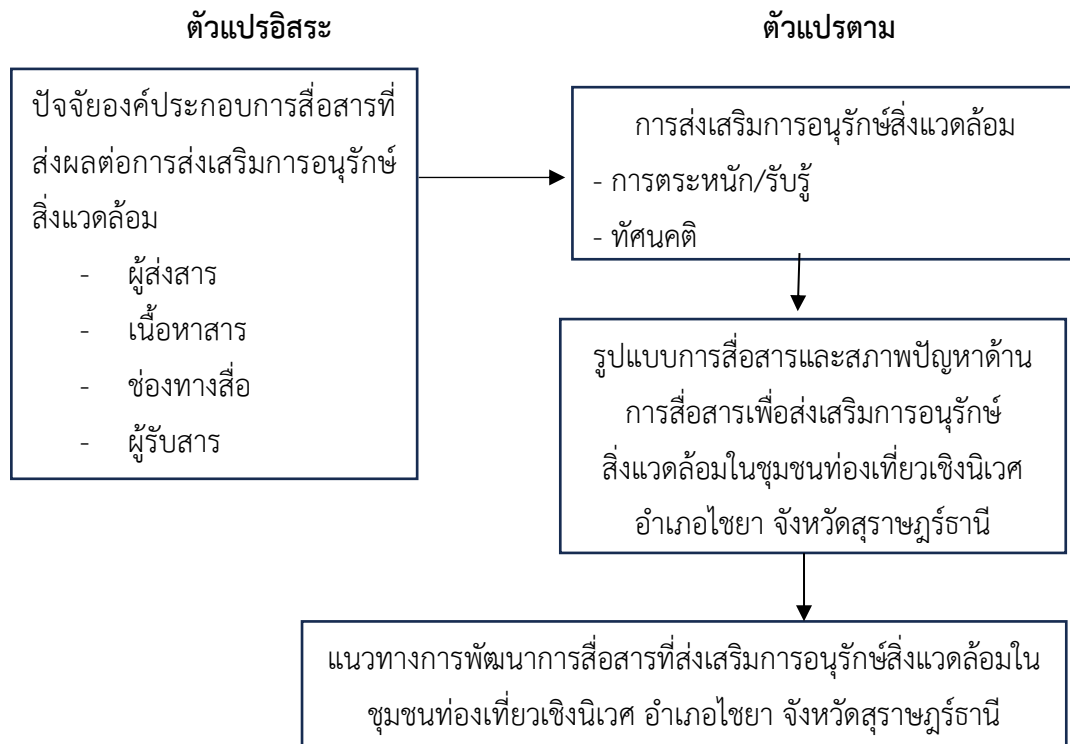
วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งจากรายงานของสำนักงานอำเภอไชยา ปีพ.ศ. 2565 นักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังตำบลพุมเรียงอยู่ที่ 60,000 คน ต่อปี (สำนักงานอำเภอไชยา, 2566) โดยใช้สูตรในการคำนวณหาขนาดตัวอย่างกรณีทราบจำนวนประชากร โดยใช้วิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ (Yamane, 1967) เลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยไม่อาศัยหลักความ

น่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ ได้แก่ บุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน รวมทั้งหมด 15 ราย ได้แก่ ซึ่งมีเกณฑ์ในการคัดเลือกแบบเจาะจง โดยมีประสบการณ์ด้านแหล่งท่องเที่ยวไม่น้อยกว่า 5 ปี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

การสื่อสารมีผลต่อการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็น ซึ่งผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิและมีการแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้านความน่าเชื่อถือ (Reliability) ด้วยวิธีการหาสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาร์ค (Cronbach's Alpha Coefficient) (Cronbach, 1970) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.970 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.7 อยู่ในเกณฑ์ที่มีความเชื่อถือได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในการสนทนากลุ่ม

การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ แจกแบบสอบถามให้กับประชากรกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 400 ชุด และวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ผู้วิจัยจะใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสนทนากลุ่ม (Focus Groups) จำนวน 15 ราย จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์กลับมาวิเคราะห์ สรุปผล จัดทำรูปเล่มและนำเสนอผลงานวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้การวิเคราะห์ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ Regression Analysis วิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 400 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 31 - 40 ปี สถานภาพสมรส ศึกษาในระดับปริญญาตรี อาชีพส่วนใหญ่เจ้าของธุรกิจ/ธุรกิจส่วนตัว มีรายได้ 15,001- 20,000 บาท ส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยว 2-4 ครั้ง และมีวัตถุประสงค์เพื่อท่องเที่ยว

ผลวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยด้านองค์ประกอบการสื่อสารที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยด้านองค์ประกอบการสื่อสารที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวม (n = 400)

ปัจจัยด้านองค์ประกอบการสื่อสาร โดยรวม	$\bar{x}$	sd.	แปลค่า
ด้านผู้ส่งสาร	3.36	0.33	ปานกลาง
ด้านเนื้อหาสาร	3.47	0.35	มาก
ด้านช่องทางสื่อ	3.42	0.34	มาก
ด้านผู้รับสาร	3.34	0.35	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.48	0.33	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านองค์ประกอบการสื่อสารที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวม มีความคิดเห็นระดับมาก ($\bar{x} = 3.48$, sd. = 0.33) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นระดับมาก 2 ข้อ ได้แก่ ด้านเนื้อหาสาร ($\bar{x} = 3.47$, sd. = 0.35) และด้านช่องทางสื่อ ($\bar{x} = 3.42$, sd. = 0.34) และด้านที่มีความคิดเห็นระดับปานกลาง จำนวน 2 ข้อ ได้แก่

ด้านผู้ส่งสาร ($\bar{x} = 3.36$, $sd. = 0.33$) และด้านผู้รับสาร ($\bar{x} = 3.34$, $sd. = 0.35$) ตามลำดับ วิเคราะห์ผลเป็นรายด้านดังนี้ ด้านผู้ส่งสาร พบว่า มัคคุเทศก์สามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้เป็นอย่างดี มีระดับความคิดเห็นระดับมาก ด้านเนื้อหาสาระ พบว่า มีการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวรวมถึงวิธีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้อย่างครบถ้วน มีระดับความคิดเห็นระดับมาก ด้านช่องทางสื่อพบว่า มีป้ายบอกทาง ป้ายข้อปฏิบัติ ป้ายข้อมูลเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้อย่างเพียงพอ มีระดับความคิดเห็นระดับมาก ด้านผู้รับสาร พบว่า เกิดจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและสามารถถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่นทราบได้ มีระดับความคิดเห็นระดับปานกลาง

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 การสื่อสารมีผลต่อการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณของปัจจัยการสื่อสารมีผลต่อการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตัวแปร	Standardized Coefficients		t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error			Tolerance	VIF
ค่าคงที่ (Constant)	1.408	0.332	3.862	0.000*		
ด้านผู้ส่งสาร X1	0.024	0.083	0.470	0.632	0.604	1.646
ด้านเนื้อหาสาระ X2	0.157	0.090	1.877	0.036**	0.500	1.698
ด้านช่องทางสื่อ X3	0.171	0.088	2.276	0.001*	0.436	2.583
ด้านผู้รับสาร X4	-0.070	0.099	3.302	0.424	0.386	2.334
Dependent Variable = การส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม $R = 0.431$ $R^2 = 0.186$						

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยด้านช่องทางสื่อมีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และปัจจัยด้านเนื้อหาสาระมีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการวิเคราะห์รูปแบบการสื่อสารที่ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ด้านผู้ส่งสาร คือกลุ่มภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ประกอบการ ประชาชนที่อยู่ในแหล่งพื้นที่ท่องเที่ยว ด้านเนื้อหาสาระ มีข้อมูลแสดงถึงความเป็นมาของแหล่งพื้นที่ ข้อมูลแสดงถึงคุณค่าของแหล่งพื้นที่ ป้ายบอกทาง ป้ายข้อปฏิบัติ ด้านช่องทางสื่อ มีสื่อบุคคล ประกอบด้วย มัคคุเทศก์ หน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการ ผู้นำชุมชน สื่อไม่ใช่บุคคล

ประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ทั้งป้ายประกาศ แผ่นพับ คู่มือนักท่องเที่ยว สื่อออนไลน์ Face book Website ของหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงสื่อกิจกรรม ด้านผู้รับสาร คือกลุ่มภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ประกอบการ ประชาชนที่อยู่ในแหล่งพื้นที่ท่องเที่ยว รวมถึงนักท่องเที่ยว

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการสื่อสารที่ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า

ด้านผู้ส่งสาร การประชาสัมพันธ์ในปัจจุบันยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่เพราะส่วนใหญ่แต่ละหน่วยงานจะเน้นการทำสื่อออนไลน์ผ่านทางเพจของหน่วยงาน ซึ่งประชาชนบางกลุ่มไม่สามารถเข้าถึงสื่อออนไลน์ได้ เช่น กลุ่มที่ไม่ใช้สมาร์ทโฟน กลุ่มที่ไม่มีอินเทอร์เน็ต หรือแม้แต่การให้ข้อมูลข่าวสารผ่านแผ่นพับ ป้ายประกาศ บางครั้งก็ไม่เพียงพอต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยวหรือประชาชน ขาดผู้นำชุมชนหรือแกนนำหลักในการกระจายข้อมูลข่าวสารและดูแลแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะ ขาดมัคคุเทศก์ที่มีความรู้เกี่ยวกับแนวทางการรักษาสิ่งแวดล้อม ขาดผู้ให้ข้อมูลที่เข้าใจภาษาต่างประเทศ ผู้ให้ข้อมูลยังขาดความรู้ในเรื่องการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม

ด้านเนื้อหาสาร ขาดกฎหมายสำหรับผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบในแหล่งท่องเที่ยว ป้ายประกาศหรือป้ายประชาสัมพันธ์ยังมีไม่มากพอที่จะกระจายข้อมูลได้อย่างทั่วถึง และป้ายประกาศมีข้อมูลที่ไม่ชัดเจน ชาวที่ไม่ตรงกับสื่อที่ถ่ายทอดออกไป การกระจายข้อมูลข่าวสารหรือการทำกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมยังไม่มีอย่างต่อเนื่อง

ด้านช่องทางสื่อ ใช้ช่องทางการสื่อสารที่ไม่หลากหลาย ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวยังไม่มีเจ้าหน้าที่ที่เพียงพอ การกระจายข้อมูลข่าวสารยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยว ขาดการสนับสนุนจากภาครัฐหรือแม้แต่ภาคเอกชนที่ควรมีการจัดการกระจายสื่อหรือการใช้แผนการทำสื่อเพื่อการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยว ด้านผู้รับสาร พบว่าเกิดปัญหาจากการสื่อสารผิดรูปแบบหรือวิธีชาวที่ไม่ตรงกับสื่อที่ถ่ายทอดออกไป ทำให้ชุมชนได้รับข้อมูลที่คลาดเคลื่อน ประชาชนยังขาดความตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานกับชุมชนในการหารือแก้ไขปัญหในพื้นที่ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจการใช้สื่อออนไลน์ นักท่องเที่ยวต่างชาติไม่เข้าใจวัฒนธรรมของคนในชุมชน ทำผิดกฎโดยไม่ตั้งใจ ปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมเพราะคนทั้งภายในพื้นที่และนอกพื้นที่ขาดจิตสำนึกที่ดีในการรักษาสิ่งแวดล้อม

ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ด้านผู้ส่งสาร พบว่า ทุกฝ่ายควรวางแผนปรับปรุงพัฒนากฎระเบียบทั้งผู้ประกอบการ ภาครัฐบาล ภาคเอกชนรวมถึงประชาชนท้องถิ่นจะต้องเปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และดำเนินการอย่างเสมอภาคกัน ควรแต่งตั้งผู้นำชุมชนหรือแกนนำเพื่อให้ทำหน้าที่ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทั้งเรื่องการให้ข้อมูลหรือสอดส่องผู้ทำผิดกฎของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวพุมเรียง ควรจัดหาเยาวชนจากในชุมชนให้เป็นมัคคุเทศก์และให้ความรู้เรื่องความสำคัญของ

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงแนวทางปฏิบัติในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้เยาวชนกลุ่มนี้จะสามารถสื่อสารให้บุคคลภายนอกรับรู้ได้ ภาครัฐควรจัดทำแผนงานประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวระยะยาวโดยเน้นการนำเสนอเอกลักษณ์วัฒนธรรมควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเติบโตอย่างยั่งยืน

ด้านเนื้อหาสาร พบว่า ควรออกกฎระเบียบให้มีความชัดเจน เช่น ให้นักท่องเที่ยวนำขยะไปทิ้งข้างนอกแหล่งท่องเที่ยวหรือบริเวณที่ได้จัดเตรียมไว้สำหรับทิ้งขยะโดยเฉพาะ ถ้าฝ่าฝืนมีโทษปรับ ออกกฎหมายห้ามขีดเขียนหรือทำสัญลักษณ์ต่าง ๆ ลงบนต้นไม้ โขดหิน โบราณสถานโบราณวัตถุต่าง ๆ ควรสร้างความตระหนักโดยการแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของแหล่งพื้นที่ หรือแม้แต่การใส่เนื้อหาลงในสื่อประชาสัมพันธ์ให้มีความถูกต้อง มีความน่าสนใจ ก็จะช่วยให้ผู้พบเห็นสะดุดตาและรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้ดียิ่งขึ้น

ด้านช่องทางสื่อ พบว่า ควรจัดกิจกรรมที่เป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยให้ภาคเอกชนในท้องถิ่นทำหน้าที่บรรยายในการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกที่ดีในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดทำระบบการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพในการติดต่อสื่อสารระหว่างนักท่องเที่ยวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อมีเหตุฉุกเฉิน จัดป้ายสื่อความหมายและป้ายชี้ทางควรออกแบบให้ใช้ได้ทนทานและชัดเจนตัวหนังสือต้องสามารถมองเห็นและอ่านได้ชัดเจน ช่องทางการประชุม สำหรับการประชุมจัดเป็นสื่อและช่องทางที่มีบทบาทมากที่สุดในการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังนั้นชุมชนควรมีการจัดประชุมบ่อยครั้งโดยรูปแบบการพูดคุยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ 1) การพูดคุยแบบเป็นทางการ ได้แก่ การประชุม ประชาคมหมู่บ้านและการประชุมประชาคมระดับตำบล และ 2) การพูดคุยแบบไม่เป็นทางการ ได้แก่ สภาภาคและการประชุมเฉพาะกลุ่ม นอกจากนี้ชุมชนควรใช้การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมาเป็นกลไกในการอนุรักษ์ทรัพยากรโดยใช้สื่อบุคคล ให้มีบทบาทในการทำหน้าที่โน้มน้าวบุคคลภายนอกชุมชนให้เกิดความสนใจและเดินทางมาท่องเที่ยวภายในชุมชน โดยสื่อบุคคลในยุคนี้นี้ คือ “กลุ่มนักท่องเที่ยวด้วยกันเอง” ที่เดินทางเดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชน โดยทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสารเพื่อการท่องเที่ยวของชุมชนในลักษณะของการบอกต่อแบบปากต่อปาก ส่งผลให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่การท่องเที่ยวของชุมชนจำนวนมากและยังสามารถเป็นสื่อกลางในการบอกต่อถึงข้อควรปฏิบัติและข้อควรระวังขณะท่องเที่ยวได้

ด้านผู้รับสาร พบว่า ควรพัฒนาดังแต่ผู้ให้ข้อมูลเพราะผู้ให้ข้อมูลจะเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ โดยก่อนที่จะให้ข้อมูลอะไรผู้ให้ข้อมูลควรจะได้รับรู้เรื่องต่าง ๆ ที่จะสื่อออกไปเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นด้านกฎระเบียบของส่วนรวม แนวทางการรักษาสีสิ่งแวดล้อม หรือข้อมูลสำคัญต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว เมื่อผู้รับข้อมูลมีความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ดีแล้วถึงจะสามารถให้ข้อมูลแก่ผู้อื่นต่อไปได้ ซึ่งผู้ที่ได้รับข้อมูลต่อจากนั้นก็จะได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและส่งผลให้เกิดทัศนคติที่ดีในการรักษาสีสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวได้ นอกจากนี้ผู้รับสารควรเรียนรู้ด้านการรับข้อมูลข่าวสารจากช่องทางต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีที่ในปัจจุบันมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารจากหลากหลายช่องทาง

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ปัจจัยด้านองค์ประกอบการสื่อสารส่งผลต่อการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี (โดยรวม) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ได้แก่ ด้านเนื้อหาสาร รองลงมา ด้านช่องทางสื่อ และด้านที่มีความคิดเห็นระดับปานกลาง จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ด้านผู้ส่ง รองลงมา ด้านผู้รับสาร ตามลำดับ ซึ่งปัจจัยด้านช่องทางสื่อ และด้านเนื้อหาสารมีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้งนี้เป็นเพราะมีการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวรวมถึงวิธีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้อย่างครบถ้วน และมีป้ายบอกทาง ป้ายข้อปฏิบัติ ป้ายข้อมูลเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้อย่างเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับ อาภาพรธณ ทองเรือง (2564) พบว่า การสื่อสารโดยการใช้คนในพื้นที่มีบทบาทในการเป็นผู้กำหนดประเด็นเนื้อหา รวบรวมข้อมูล สังเกตการณ์และสามารถนำเสนอสู่สาธารณะผ่านการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ตามช่องทางการสื่อสารที่บุคคลหรือกลุ่มสามารถเข้าถึงได้ โดยมีการนำเสนอในประเด็นทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อเป้าหมายในการอนุรักษ์และปกป้องแหล่งท่องเที่ยว สุขุม คงดิษฐ์ และธารณี นวสนธิ (2561) พบว่า ป้ายสื่อความหมาย แผ่นพับ คู่มือแนะนำเที่ยวชุมชน ควรมีการออกแบบกิจกรรมการสื่อความหมายการท่องเที่ยวที่เน้นความสนุกสนาน สร้างการเรียนรู้ในกิจกรรมต่าง ๆ สร้างการเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิต รวมถึงคุณลักษณะของเนื้อหาในการสื่อความหมายต้องแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์หรือคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ป้ายสื่อความหมายต้องมีรูปภาพประกอบคำบรรยายซึ่งสามารถสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวได้

ผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ปัญหาของการสื่อสารที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว คือ ด้านผู้ส่งสาร พบปัญหาในการประชาสัมพันธ์ที่ไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ ขาดผู้นำชุมชนหรือแกนนำหลักในการกระจายข้อมูลข่าวสาร ขาดภาคีเครือข่ายผู้มีความรู้เกี่ยวกับแนวทางการรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม ขาดผู้ให้ข้อมูลที่เข้าใจภาษาต่างประเทศ ผู้ให้ข้อมูลยังขาดความรู้ในเรื่องการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือในการทำ ด้านเนื้อหาสาร พบว่า ขาดกฎหมายสำหรับผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบในแหล่งท่องเที่ยว ป้ายประกาศหรือป้ายประชาสัมพันธ์ยังมีไม่มากพอที่จะกระจายข้อมูลได้อย่างทั่วถึง และป้ายประกาศที่ไม่ชัดเจน ชาวที่ไม่ตรงกับสื่อที่ถ่ายทอดออกไป การกระจายข้อมูลข่าวสารหรือการทำกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมยังไม่มีอย่างต่อเนื่อง ด้านช่องทางสื่อ พบว่า การกระจายข้อมูลข่าวสารยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยว ขาดการสนับสนุนจากภาครัฐหรือแม้แต่ภาคเอกชนที่ควรมีการจัดการกระจายสื่อหรือการใช้แผนการทำสื่อเพื่อการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงศูนย์บริการนักท่องเที่ยวยังไม่มีเจ้าหน้าที่ที่เพียงพอ ด้านผู้รับสาร พบว่า เกิดปัญหาจากการสื่อสารผิดรูปแบบหรือวิธี ชาวที่ไม่ตรงกับสื่อที่ถ่ายทอดออกไป ทำให้ชุมชน ประชาชนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสับสนในการใช้

สื่อ ประชาชนยังขาดความตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจการใช้สื่อออนไลน์ นักท่องเที่ยวต่างชาติไม่เข้าใจวัฒนธรรมของคนในชุมชนทำผิดกฎโดยไม่ตั้งใจ สอดคล้องกับ ภาวิชัยกันธพร มงคลชาติ, สุภาภรณ์ ศรีดี และกานต์ บุญศิริ (2564) พบว่า ปัญหาการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม ได้แก่ การสื่อสารนโยบายและแผนไม่ครอบคลุมประชาชนทั้งหมดในพื้นที่ งบประมาณด้านการสื่อสารไม่เพียงพอ ผู้นำขาดทักษะในการสื่อสารที่มุ่งใจ อารังศักดิ์ ดำรงศิริ (2565) พบว่า ปัญหา อุปสรรคในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของชุมชนบ้านแหลมจังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ ปัญหาขาดการส่งเสริมจากภาครัฐอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ปัญหาขาดการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน

ผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า แนวทางการพัฒนาการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ด้านผู้ส่งสาร ควรวางแผนปรับปรุงพัฒนากระบวนการเบี่ยงทั้งผู้ประกอบการ ภาครัฐบาล ภาคเอกชนรวมถึงประชาชนในท้องถิ่น ควรเปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ควรแต่งตั้งผู้นำชุมชนหรือแกนนำเพื่อให้ทำหน้าที่ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ควรจัดหาเยาวชนจากในชุมชนให้เป็นมัคคุเทศก์ และให้ความรู้เรื่องความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว ภาครัฐควรจัดทำแผนงานประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวระยะยาว โดยเน้นการนำเสนอเอกลักษณ์วัฒนธรรมควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเติบโตอย่างยั่งยืน ด้านเนื้อหาสาร ควรออกกฎระเบียบให้มีความชัดเจน ควรสร้างความตระหนักโดยการแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของแหล่งพื้นที่ ควรใส่เนื้อหาลงในสื่อประชาสัมพันธ์ให้มีความถูกต้อง มีความน่าสนใจซึ่งจะช่วยให้ผู้พบเห็นสะดุดตาและรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้ดียิ่งขึ้น ด้านช่องทางสื่อ ควรจัดกิจกรรมที่เป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยให้มัคคุเทศก์ในท้องถิ่นทำหน้าที่บรรยายในการให้ความรู้ และสร้างจิตสำนึกที่ดีในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดทำป้ายสื่อความหมายและป้ายชี้ทาง ควรออกแบบให้ใช้ได้ทนทานและชัดเจน ตัวหนังสือต้องสามารถมองเห็นและอ่านได้ชัดเจน ด้านผู้รับสาร ควรรับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ ควรเรียนรู้ด้านการรับข้อมูลข่าวสารจากช่องทางต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีที่ในปัจจุบันมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารจากหลากหลายช่องทาง ควรมีความตระหนักและรับรู้ถึงความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวให้ชัดเจน ควรมีทัศนคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยว สอดคล้องกับภาวิชัยกันธพร มงคลชาติ, สุภาภรณ์ ศรีดี และกานต์ บุญศิริ (2564) พบว่า แนวทางการพัฒนาการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม ได้แก่ พัฒนาผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการสื่อสาร พัฒนาระบบและเทคโนโลยีการสื่อสารให้ทันสมัยและเข้าถึงประชาชนทุกกลุ่มในพื้นที่ สนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอและต่อเนื่อง สร้างเครือข่ายความร่วมมือดำเนินงาน ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอารังศักดิ์ ดำรงศิริ (2565) พบว่า แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนที่สำคัญได้แก่ การปลูกจิตสำนึก

การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนให้ช่วยกันดูแลรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในการให้ความร่วมมือรักษาสีน้ำเงิน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. นักวิชาการและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรมีการส่งเสริมการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ รูปแบบการสื่อสารและช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นช่องทางในการสร้างการรับรู้ โดยสามารถนำไปใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวรวมทั้งพัฒนาช่องทางการสื่อสารทั้งแบบออนไลน์และออฟไลน์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ควรมีการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อการสื่อสารเพื่อการส่งเสริมการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบูรณาการสื่อสาร และช่องทางการสื่อสารที่มีศักยภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานของภาครัฐควรมีการสื่อสารและประสานงานกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เนื่องจากคนในชุมชนยังขาดความรู้และความพร้อมในการบริหารจัดการด้วยตนเอง ฉะนั้นสื่อและกระบวนการสื่อสารของหน่วยงานภาครัฐเป็นสิ่งจำเป็นในการบริหารจัดการอย่างยิ่ง
2. ควรส่งเสริมให้เป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หน่วยงานภาครัฐควรสร้างความเข้าใจกับนักท่องเที่ยวให้ชัดเจนในเรื่องของปรัชญาที่แท้จริงของการท่องเที่ยวว่าเป็นกิจกรรมการมีส่วนร่วมที่มุ่งประโยชน์ในระยะยาว เช่น การให้คนในชุมชนมีอาชีพ มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการ เป็นต้น ในส่วนการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวหน่วยงานภาครัฐ ควรเน้นประโยชน์ระยะยาวและมาตรการที่จะทำให้รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศยั่งยืนต่อไป
3. การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานสุราษฎร์ธานีควรมีการตรวจสอบข้อมูลในด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีการให้การประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนและผู้ประกอบการเข้าใจ มีความตระหนักถึงความสำคัญในการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน และควรมีหน่วยงานภาครัฐให้ความรู้แก่ชุมชน โดยเฉพาะเกี่ยวกับการบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ชุมชนควรส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยใช้การทำงานระบบภาคีเครือข่ายในการประสานงานและดำเนินงานร่วมกับหน่วยงาน องค์กรภาครัฐ สถาบันการศึกษา สมาคมเพื่อการท่องเที่ยว รวมทั้งภาคเอกชนที่สามารถจัดกิจกรรมหรือจัดโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวร่วมกับชุมชนได้ เพื่อเป็นการขยายเครือข่ายในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้อย่างกว้างและเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ชุมชนเน้นสื่อบุคคลและช่องทางการประชุม ในการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นส่วนใหญ่ แต่ปัจจุบันพบว่าประชาชนในชุมชนนิยมใช้สื่อสังคมออนไลน์ในชีวิตประจำวัน เช่น เฟสบุ๊ก (Facebook) ไลน์ (Line) ในการติดต่อสื่อสารภายในชุมชนมากขึ้น ดังนั้น ชุมชนสามารถสร้างกลุ่มบนเฟสบุ๊ก (Facebook) หรือไลน์ (Line) เพื่อใช้ในการติดต่อ พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันภายในชุมชนโดยไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ กล่าวคือชุมชนไม่จำเป็นต้องจัดประชุม ประชาชนในชุมชนก็สามารถรับรู้ข่าวสารความเคลื่อนไหวของชุมชนได้อย่างทั่วถึงและรวดเร็ว

3. ชุมชนควรมีการสร้างเครือข่ายมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้กับเยาวชนในชุมชน โดยปลูกฝังเยาวชนให้เกิดจิตสำนึกและเห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติที่ชุมชนใช้เป็นทรัพยากรในการท่องเที่ยว เพื่อให้เยาวชนสามารถทำหน้าที่ด้านการสื่อสารการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนกับกลุ่มนักท่องเที่ยวสืบต่อไป นอกจากนี้ชุมชนควรจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเป็นของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อ “อินเทอร์เนต” โดยการสร้างเฟสบุ๊กแฟนเพจ (Facebook Fanpage) เพื่อนำรูปภาพและบรรยากาศการร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนมาเผยแพร่เป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยวและสามารถใช้เป็นช่องทางในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของชุมชน รวมทั้งถ่ายทอดเรื่องราวการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้อย่างอย่างครบถ้วน ถูกต้องและรวดเร็วสามารถเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Boonrasri, S. (2022). *Rūpbæp kanchat kan to'aka raphat na kanthongthiao choeng niwet yang yangyuan khong chumchon Lam pha ya'amphoe muang Yala changwat Yala nai anakhot*. [Management Model for Sustainable Ecotourism Development of Lamphaya Community, Mueang Yala district, Yala Province in the Future]. (Doctor's thesis, Yala Rajabhat University).
- สนธิ บุญราศรี. (2565). *รูปแบบการจัดการต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของชุมชนลำพะยา อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลาในอนาคต*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา).
- Chaiya District Office. (2022). *Khomun laeng thongthiao nai phunthi'amphoe chai ya*. [Information on Tourist Attractions in Chaiya District]. Retrieved December 11, 2023, from <https://district.cdd.go.th/chaiya/>
- สำนักงานอำเภอไชยา. (2565). *ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอไชยา*. สืบค้น 11 ธันวาคม 2566, จาก <https://district.cdd.go.th/chaiya/>
- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of Psychological Testing* (3rd ed.). New York: Harper & Row.
- Damrongsiri, T. (2022). *Kanchatkan kanthongthiao choeng Niwet yang yangyuan : korani suksa chum chon ban laem changwat Phetchaburi*. [Sustainable Ecotourism

- Management: A Case Study of Ban Laem Community, Phetchaburi Province]. *Journal of Philosophy Review*, 27(2), 249-256.
- ธำรงค์ดี ดำรงศิริ. (2565). การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาชุมชนบ้านแหลมจังหวัดเพชรบุรี. *วารสารปรัชญาปริทรรศน์*, 27(2), 249-256.
- Kasikorn Research Center. (2022). *Bot wikhrō kānthōngthīeo lōk læ sathanākān kānthōngthīeo Thai*. [Analysis of World Tourism and Thai Tourism Situation]. Retrieved December 16, 2023, from <https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-social-media/Pages/Ex-Brief-FB-25-03-22.aspx>
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2565). *บทวิเคราะห์การท่องเที่ยวโลกและสถานการณ์การท่องเที่ยวไทย*. สืบค้น 16 ธันวาคม 2566, จาก <https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-social-media/Pages/Ex-Brief-FB-25-03-22.aspx>
- Koetsang, K. (2017). *Kānphatthana kānthōngthīeo yāng yangyūn choengkong yut : kōrānī suksā tambon bāng baimai 'Amphoe Muang Changwat Surat Thani*. [Strategic Sustainable Tourism Development: A case Study of Bang Bai Mai Subdistrict, Mueang District, Surat Thani Province]. (Master's thesis, Prince of Songkla University).
- กรกนก เกิดสังข์. (2560). *การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเชิงกลยุทธ์: กรณีศึกษาตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์).
- Kongdit, S., & Nawasanthi, T. (2018). *Kān sū khwāmāi læng thōngthīeo Niwet kasē yāng sāngsan khōng chumchon sām rūan chāngwat Phra Nakhon Si 'Ayutthaya*. [Creative Communication of Agro-ecological Tourism Attractions of Samreuan Community, Phra Nakhon Si Ayutthaya province]. Research report, Department of Tourism and Hospitality. Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi.
- สุชุม คงดิษฐ์, และธารณี นวสันธิ. (2561). *การสื่อความหมายแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรอย่างสร้างสรรค์ของชุมชนสามเรือน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. รายงานการวิจัย สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- Mongkhonchat, P., Sridee, S., & Bunsiri, K. (2021). *Kānsūsan phūā sā ngoḥā ramit won rūam nai kān'anurak læ phatthana phūnthī sikhīeo khu ngoḥā ngoḥā chao sū khwāmyangyūn chāngwat Samut Prākān*. [Communication to Create Participation in the Conservation and Development of Green Areas in Bang Kachao to Sustainability in Samut Prakan Province]. *Journal of Communication Arts MSU*, 11(1), 63-76.

- ภวิชัยกันฐพร มงคลชาติ, สุภาภรณ์ ศรีดี, และกานต์ บุญศิริ. (2564). การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่สีเขียวของบางกะเจ้าสู่ความยั่งยืนจังหวัดสมุทรปราการ. *วารสารนิเทศศาสตร์ มสธ.*, 11(1), 63-76.
- Ritthiku, A. (2015). *Kānsūsān phūā sā ngoḥkā ramīt won rūām nai kān'anurak læ phatthanā phūnthī sikhīeo khu ngoḥā ngoḥka chao sū khwāmyangyūn chāngwat Samut Prākān*. [Sustainable Ecotourism Development of Ban Tham Phueng Community, Ton Yuan subdistrict, Phanom District, Surat Thani Province]. *Narkkhabut Paritat Journal*, 7(2), 134-143.
- อังคณา ฤทธิกุล. (2558). การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของชุมชนบ้านถ้ำผึ้ง ตำบลต้นยวน อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์*, 7(2), 134-143.
- Surat Thani Provincial Administrative Organization. (2022). *Læng thoṅthīeo choēng Niwēt [Ecotourism]*. Retrieved October 19, 2023, from <https://tourism.sport.suratpao.go.th/tourism/detail/18/data.html>
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (2565). *แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. สืบค้น 19 ตุลาคม 2565, จาก <https://tourism-sport.suratpao.go.th/tourism/detail/18/data.html>
- Thongruang, A. (2021). *Kānsūsān khoṅg samākhom khon thām nai kān'anurak māenam mūn*. [Communication of the Tam Association in the Conservation of the Mun River]. (Master's thesis, Mahasarakham University).
- อาภาพรณ ทองเรือง. (2564). *การสื่อสารของสมาคมคนทามในการอนุรักษ์แม่น้ำมูล*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- Totraphon, B., Charin, P., Choicheua, J., & Srisawat, A. (2019). *Kānsuksā kān prachāsamphan kānthōṅthīeo phān sū sangkhom 'oḥ nai : koḥrānī suksā chumchon phummariāng 'amphoeḥ chai yā chāngwat Surāt Thānī*. [Study of Tourism Public Relations via Social Media: A case Study of Phum Rieng Community, Chaiya District, Surat Thani Province]. *Journal of Business Administration*, 13(2), 190-220.
- บัวผิน โตทรัพย์, พงษ์เพ็ญ ชรินทร์, จิตติมา จ้อยเจือ และอโศก ศรีสวัสดิ์. (2562). การศึกษา การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวผ่านสื่อสังคมออนไลน์ : กรณีศึกษาชุมชนพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารนิเทศศาสตร์ธุรกิจบัณฑิต*, 13(2), 190-220.
- Wichit, A. (2016). *Kānphatthanā sakkayaphāp khoṅg chāo pramong phūnbān nai khēt thetsabān tambon phummariāng 'amphoeḥ chai yā chāngwat Surāt Thānī*.

[Potential Development of Local Fishermen in Phum Rieng Subdistrict Municipality, Chaiya District, Surat Thani Province]. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts)*, 9(2), 2452-2467.

อดิگانต์ วิจิต. (2560). การพัฒนาศักยภาพของชาวประมงพื้นบ้านในเขตเทศบาลตำบลพุมเรียง อำเภอยะยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts)*, 9(2), 2452-2467.

Yamane, T. (1967). *Statistics, an introductory analysis* (2nd ed.). New York: Harper and Row.

Yooprasit, N., & Montpanthong, P. (2022). Sakkayaphap kanchatkan kan su khwammai nai 'utthayan prawattisat phanom rung changwat Buri Ram. [The Potential of Communication Management in Phanom Rung Historical Park, Buriram Province]. *Journal of Humanities and Social Sciences, Burapha University*, 28(1), 141-167.

นภารัตน์ อยู่ประเสริฐ, และไพฑูรย์ มนต์พานทอง. (2563). ศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวในอุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้งจังหวัดบุรีรัมย์. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา*, 28(1), 141-167.